

Jaarverslag 2015

23 februari 2016
Antwerpen

Jan Smets
Gouverneur

1. Mondiale constellatie in voortdurende verandering

Wereldgroei trager door opkomende landen

(veranderingspercentages naar volume t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2013	2014	2015	<i>p.m.</i> Aandeel van het mondiaal bbp ¹
				2014
Geavanceerde landen	1,1	1,8	1,9	42,9
waarvan: Verenigde Staten	1,5	2,4	2,5	15,9
Japan	1,6	0,0	0,6	4,4
Eurogebied	-0,3	0,9	1,6	12,2
Verenigd Koninkrijk	2,2	2,9	2,5	2,4
Opkomende landen	5,0	4,6	4,0	57,1
waarvan: China	7,7	7,3	6,9	16,6
Rusland	1,3	0,6	-3,7	3,3
Latijns-Amerika	2,9	1,3	-0,4	8,6
Wereld	3,3	3,4	3,1	100,0
<i>p.m. Wereldhandeĳ</i>	3,2	3,4	2,6	

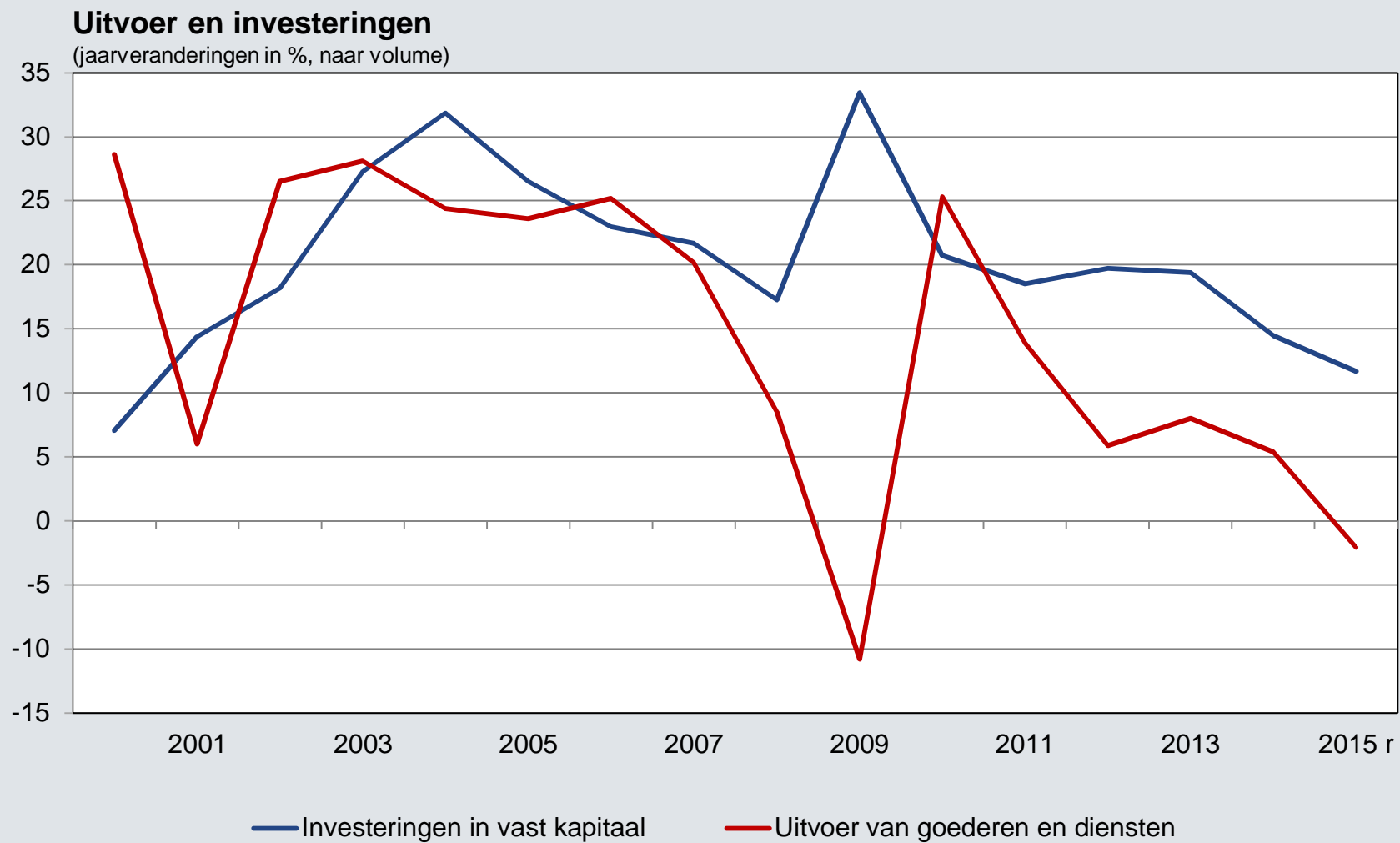
Bronnen: EC, IMF.

¹ Volgens de definities van het IMF en berekend op basis van de koopkrachtpariteiten.

² Gemiddelde van de in- en uitvoer van goederen en diensten.

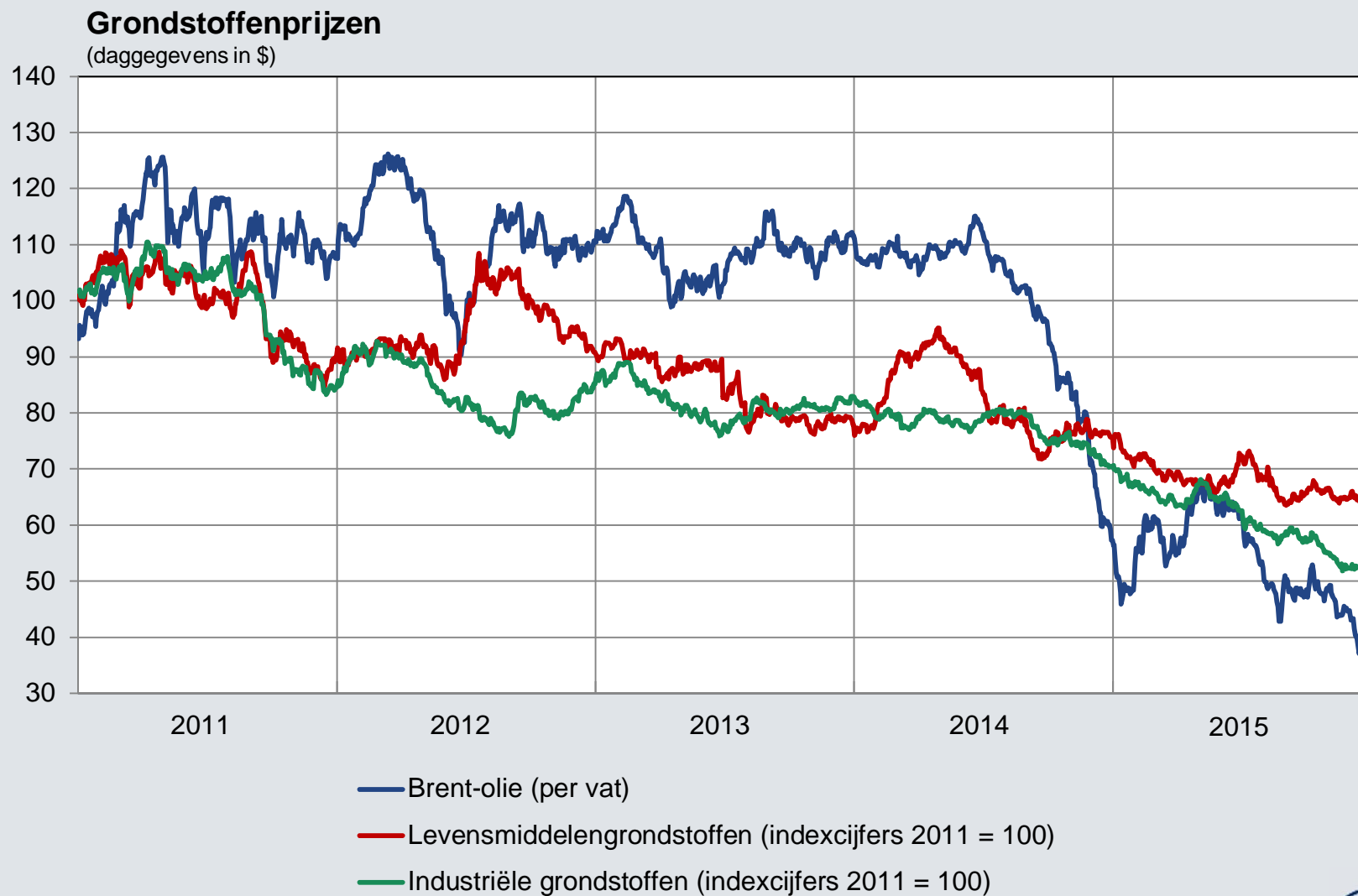
China: overgang naar nieuw groeimodel

Bronnen: CEIC, OESO.

Zwakke vraag en overvloedig aanbod drukken de grondstoffenprijzen

Bron: Thomson Reuters Datastream.

Depreciatie van de valuta's van de meest kwetsbare economieën

Wisselkoersen t.o.v. de Amerikaanse dollar
(indexcijfers 2011 = 100)

Bron: Thomson Reuters Datastream.

Wereldeconomie

- ▶ Veranderende mondiale constellatie vergt aanpassingsvermogen
- ▶ Openheid en internationale handel belangrijk voor welvaart
- ▶ Overgang naar economie met minder broeikasgassen uitstoot is uitdaging maar biedt ook kansen
- ▶ Vluchtelingenstromen grote uitdaging, arbeidsmarktintegratie noodzakelijk

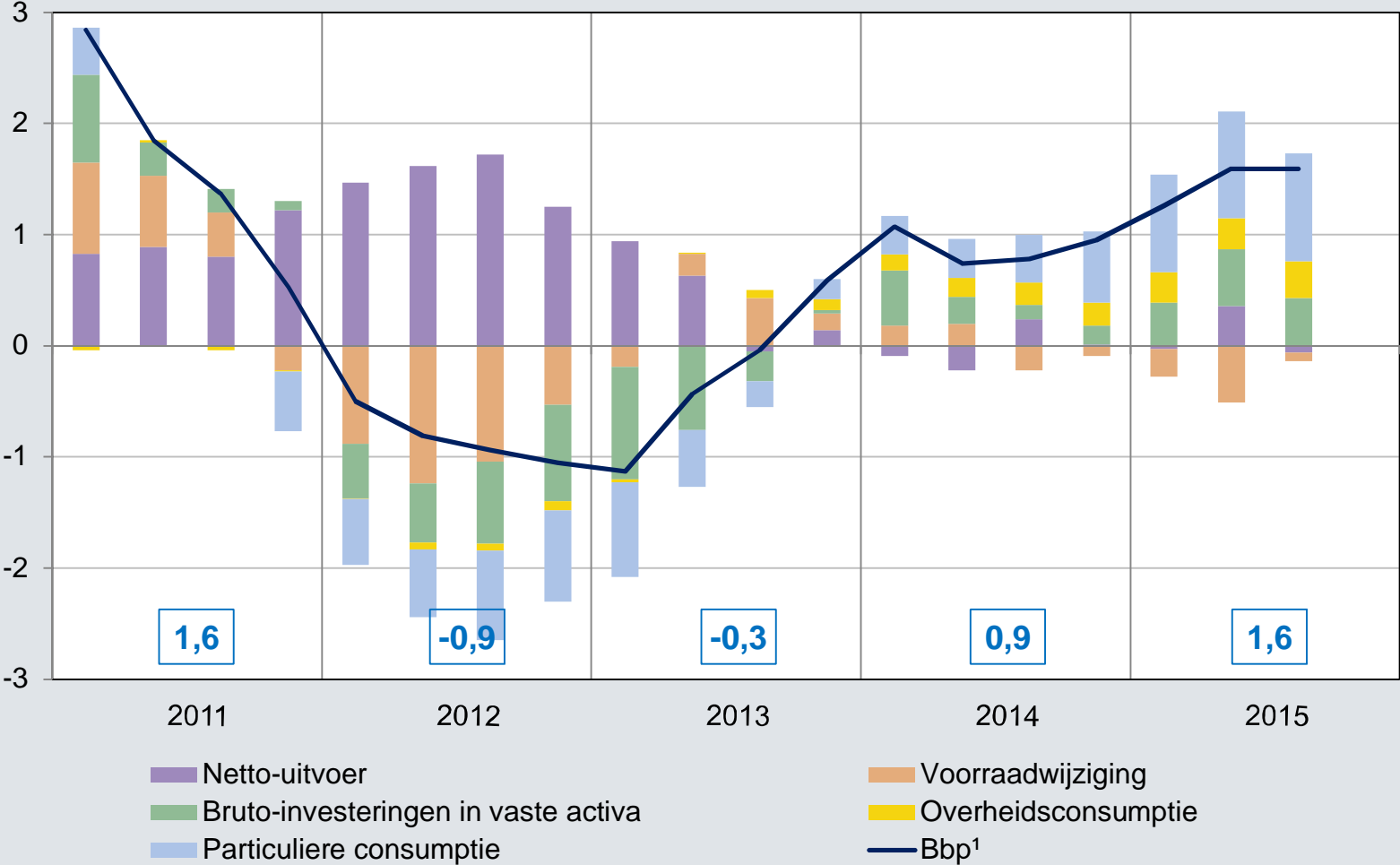
**2. Eurogebied:
het herstel ombuigen tot
duurzame groei en de fundamente
versterken voor een stabiele muntunie**

Gematigde groei van de bedrijvigheid in het eurogebied

Bijdrage tot de bbp-groei op jaarbasis

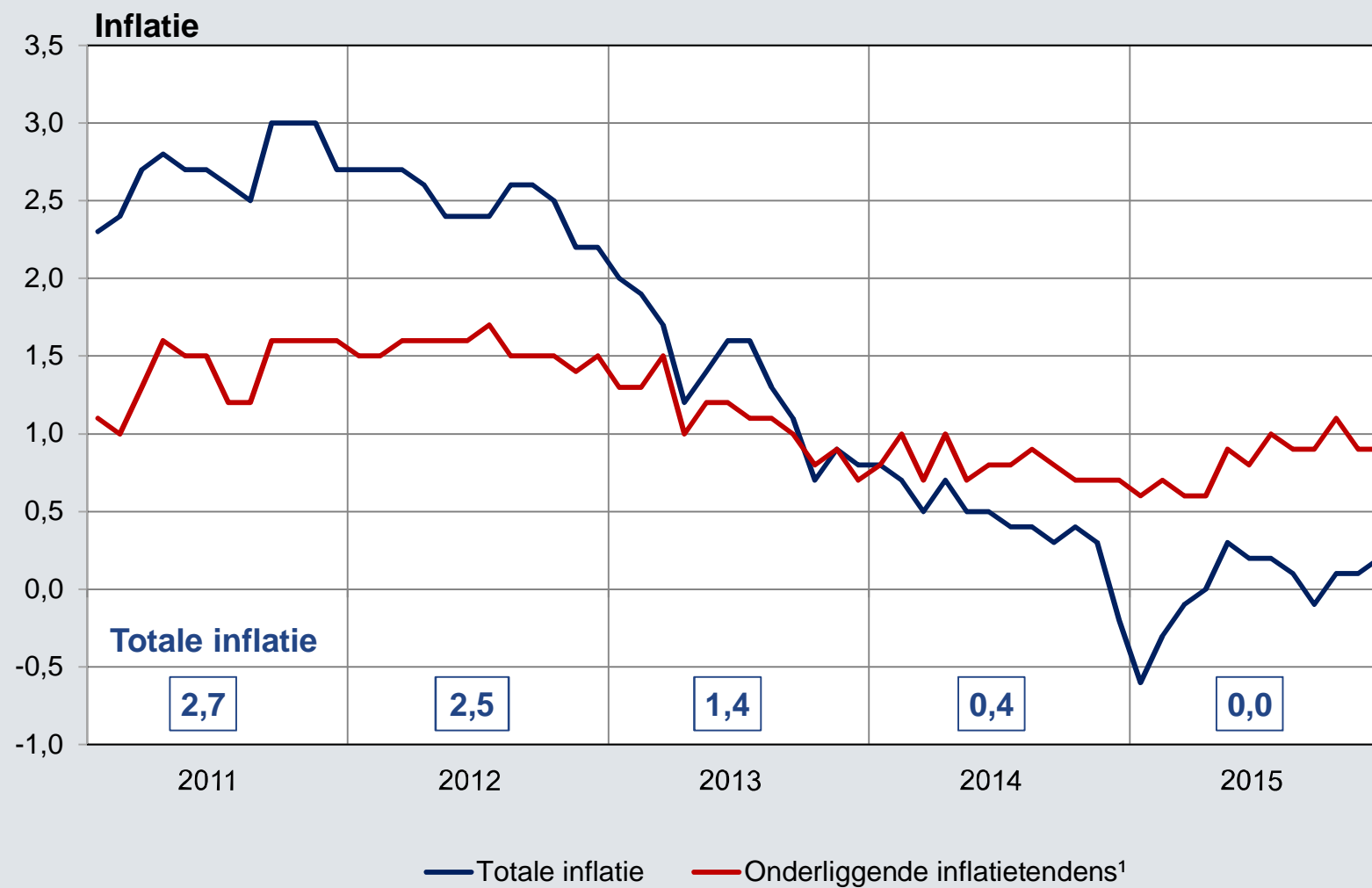
(volumegegevens, in procentpunt, tenzij anders vermeld)

Bron: EC.
¹ Veranderingspercentages t.o.v. het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar.

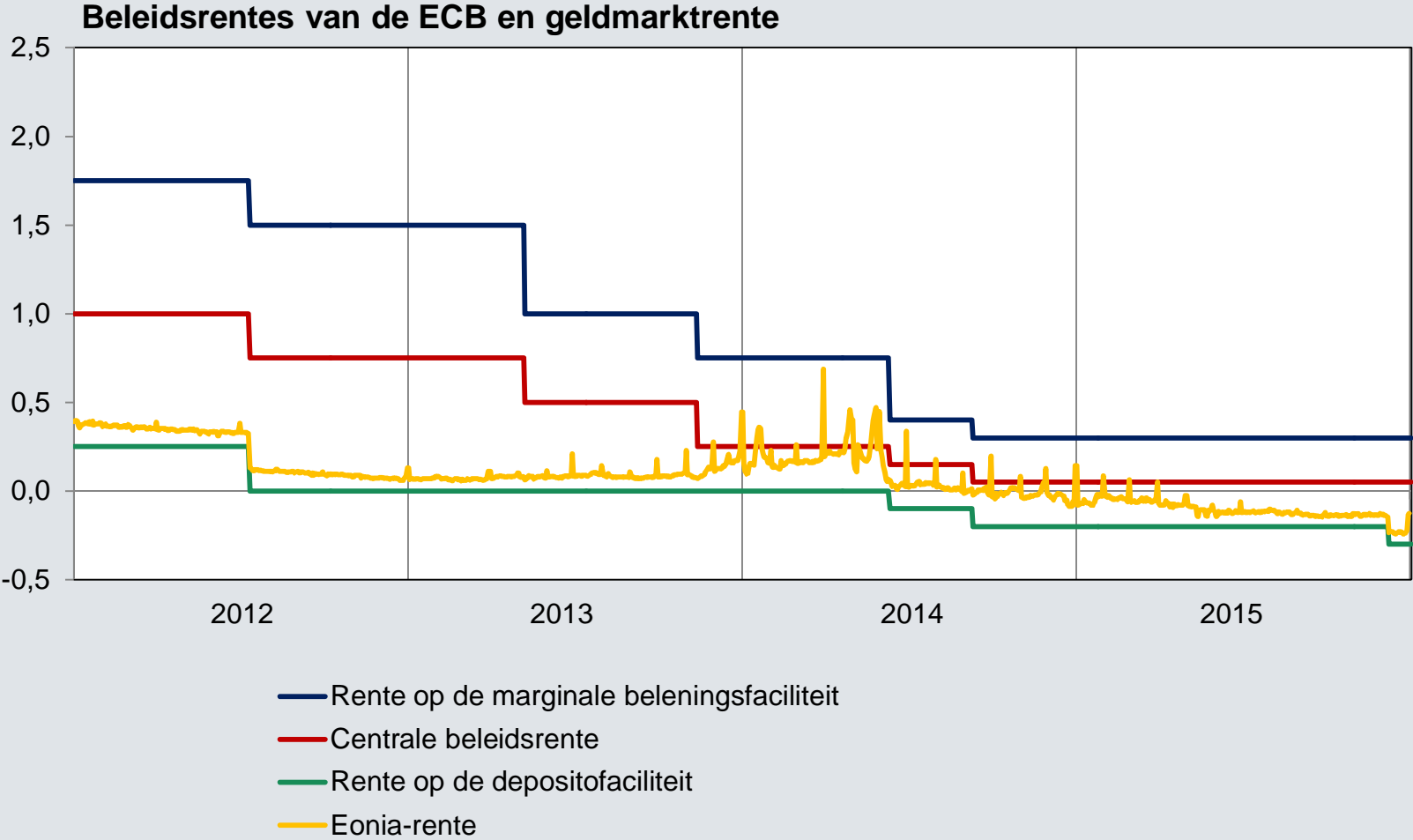
Inflatie blijft onder de doelstelling

Bronnen: EC, ECB.
¹ Totaal ongerekend energie en levensmiddelen.

Beleidsrentes op historisch laag niveau

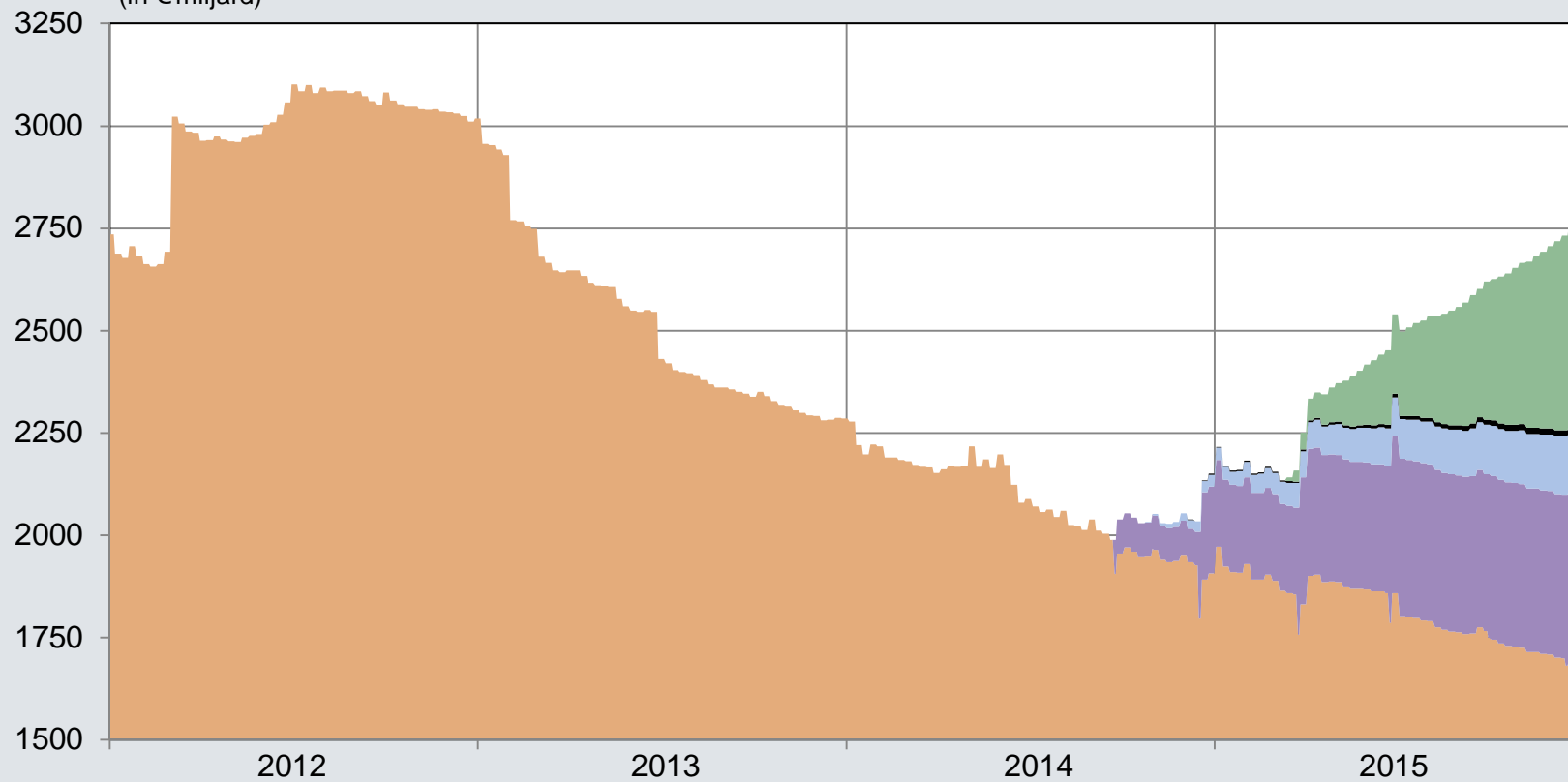
Bronnen: ECB, Thomson Reuters Datastream.

Bijkomende versoepeling dankzij de aankoopprogramma's van activa

Geconsolideerde balans Eurosysteem: activazijde

(in € miljard)

Overige balansitems

Gedekte obligaties van banken (CBPP3)

Activa van de overheidssector (PSPP)

Gerichte langerlopende herfinanciering (TLTRO)

Effecten op onderpand van activa (ABS)

Uitgebreid programma voor de aankoop van activa (APP)

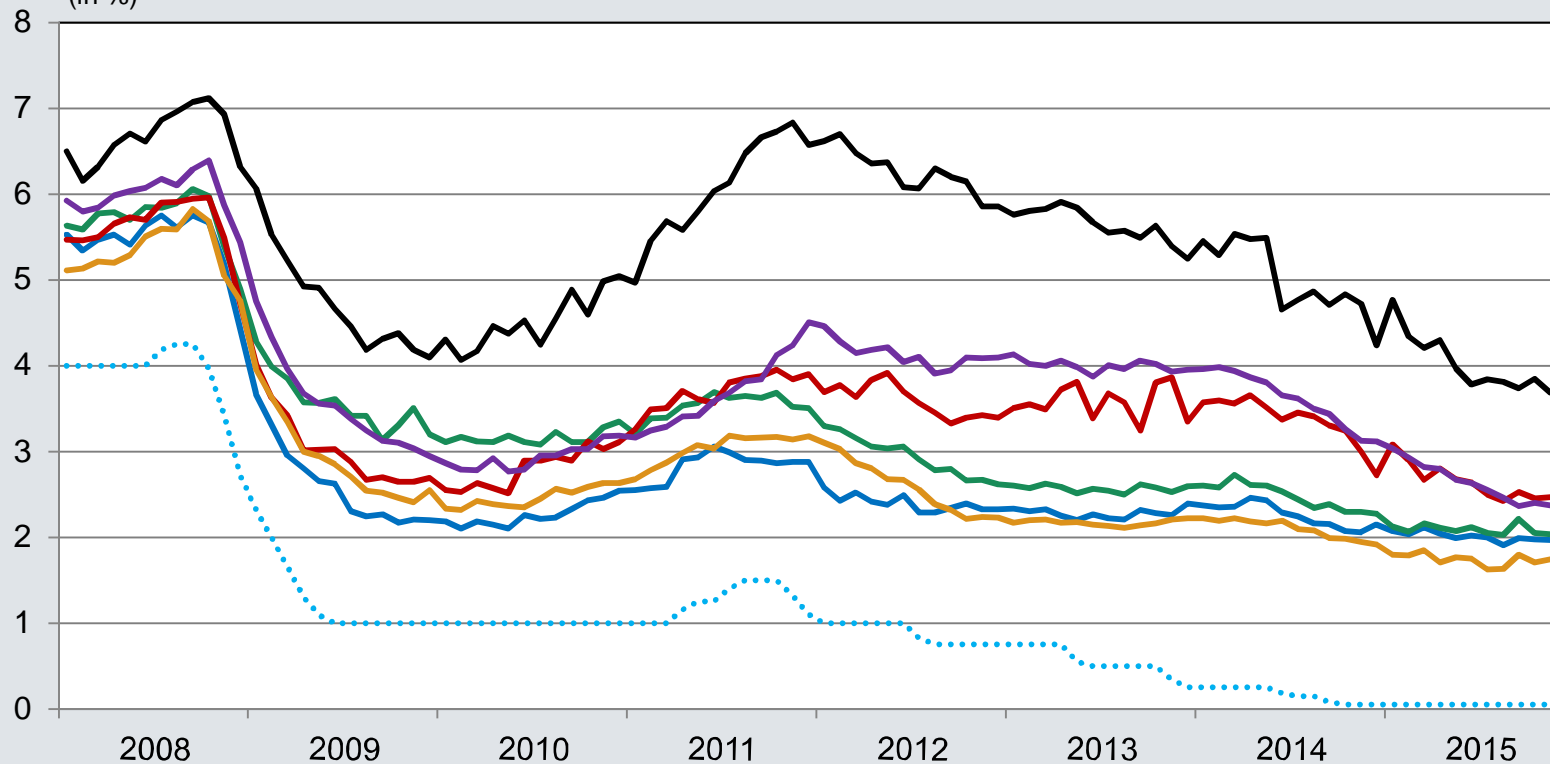
Bron: ECB.

De versoepeling van het monetair beleid zorgt (opnieuw) voor aantrekkelijker bancaire financieringsvoorwaarden

Rentetarieven van de bankleningen aan niet-financiële ondernemingen

(in %)

— België — Duitsland — Spanje — Frankrijk — Italië — Portugal Centrale beleidsrente

Stijging van de aan niet-financiële ondernemingen verstrekte kredieten¹

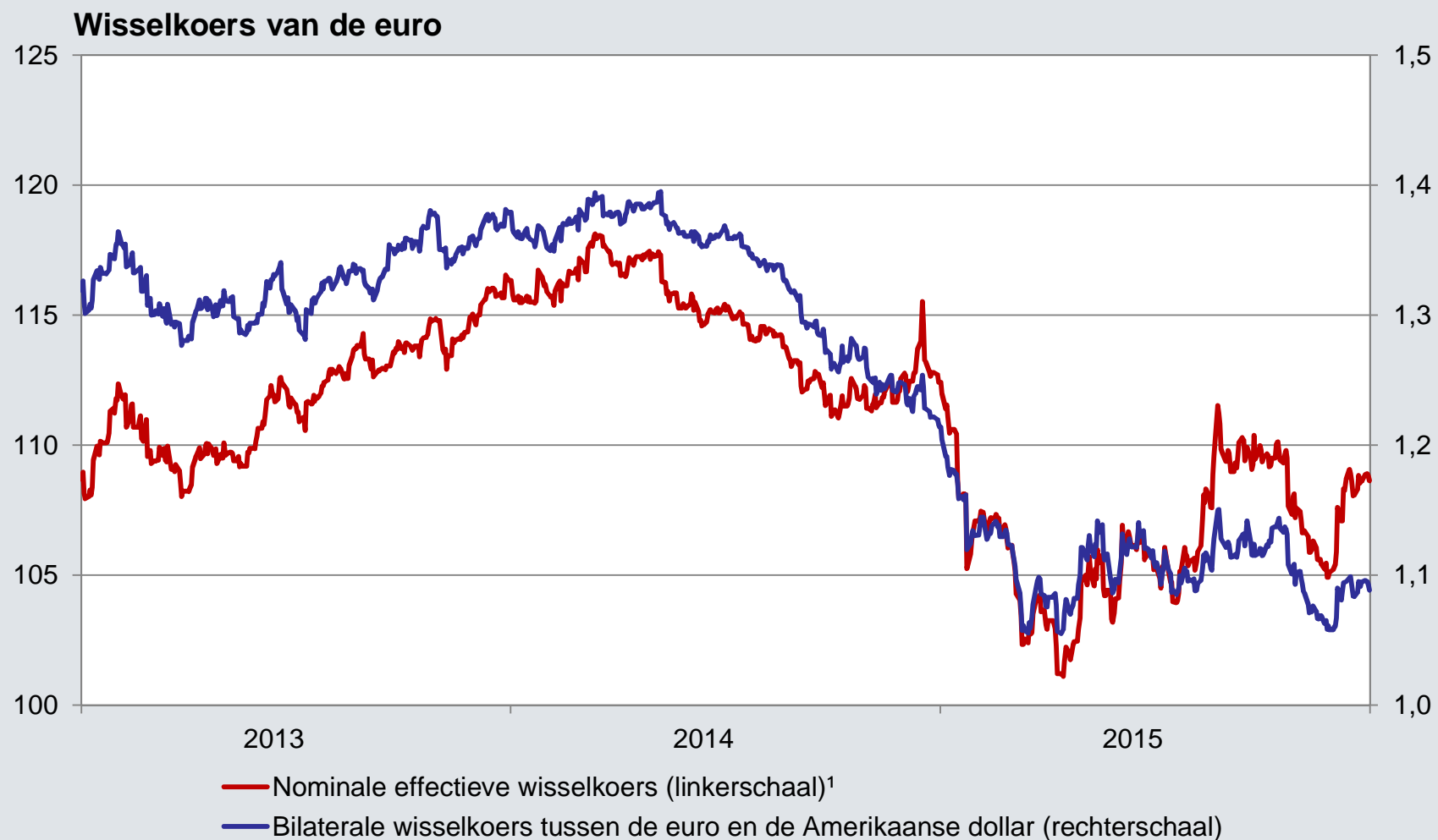
(veranderingspercentages op jaarbasis)

Bronnen: ECB, NBB.
¹ Inclusief de geëffectieerde kredieten.

Verzwakking van de euro

Bron: ECB, Thomson Reuters Datastream.

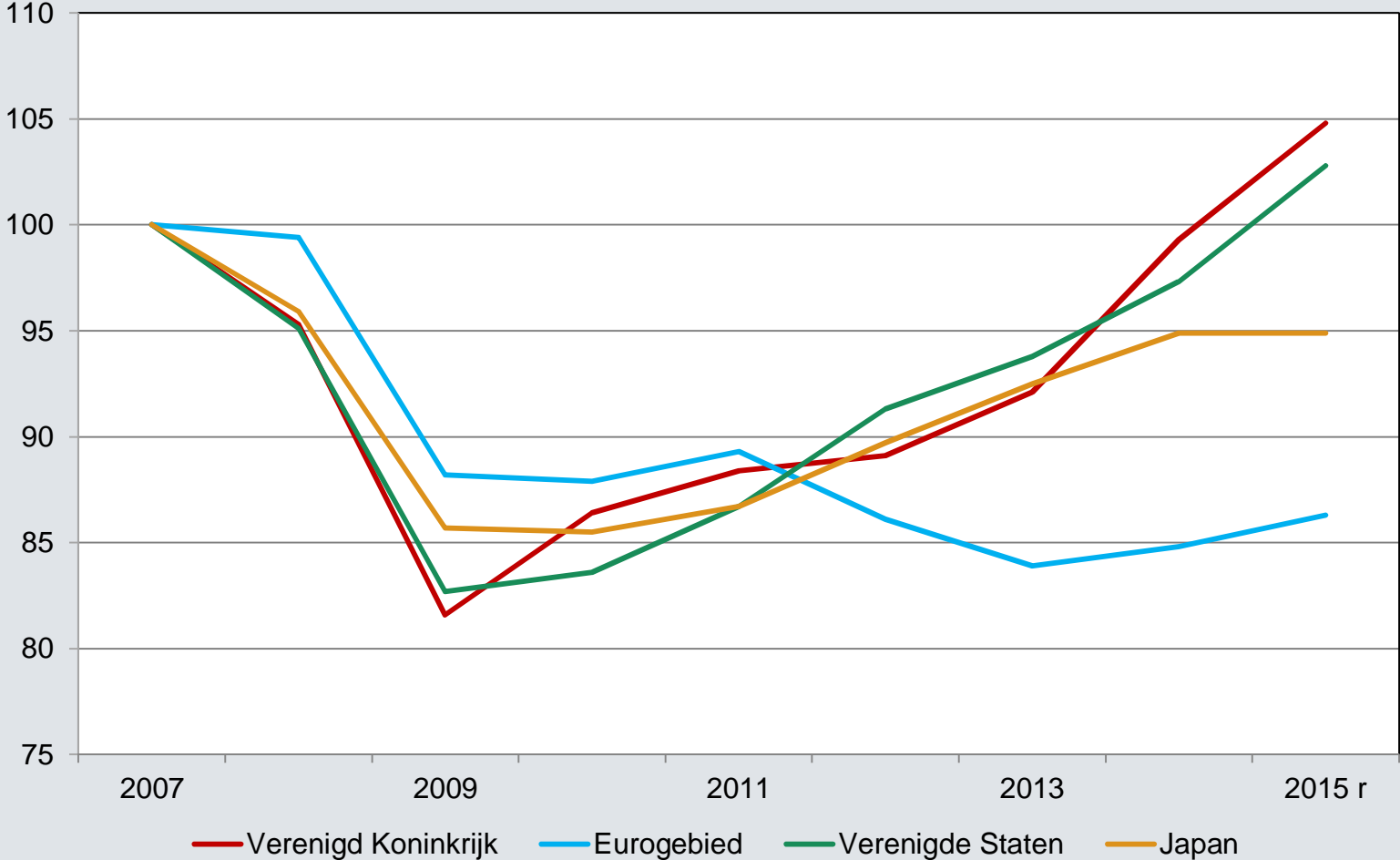
¹ Nominale effectieve wisselkoers t.o.v. de achtendertig belangrijkste handelspartners van het eurogebied.

Lage investeringen drukken groeipotentieel

Bruto-investeringen in vaste activa

(volumegegevens, indexcijfers 2007 = 100)

Bron: EC.

Eurogebied

- ▶ Monetair beleid bestrijdt ontankering van inflatieverwachtingen en moedigt investeringen aan
- ▶ Risico's voor financiële stabiliteit opvangen door (macro)prudentieel beleid
- ▶ Andere hefboomen nodig om groei (en rente) structureel te verhogen:
 - Banksysteem dat economie vlot financiert
 - Begrotingsbeleid: marges verruimen door houdbaarheid te verzekeren
 - Structurele hervormingen om groeipotentieel te versterken (cf. Ierland, Spanje)
 - Voltooiing EMU. Deze vergt (cf. verslag 5 Europese voorzitters):
 - meer economische unie
 - financiële unie: voltooiing bankenunie en kapitaalmarktenunie
 - op termijn, budgettaire en politieke unie

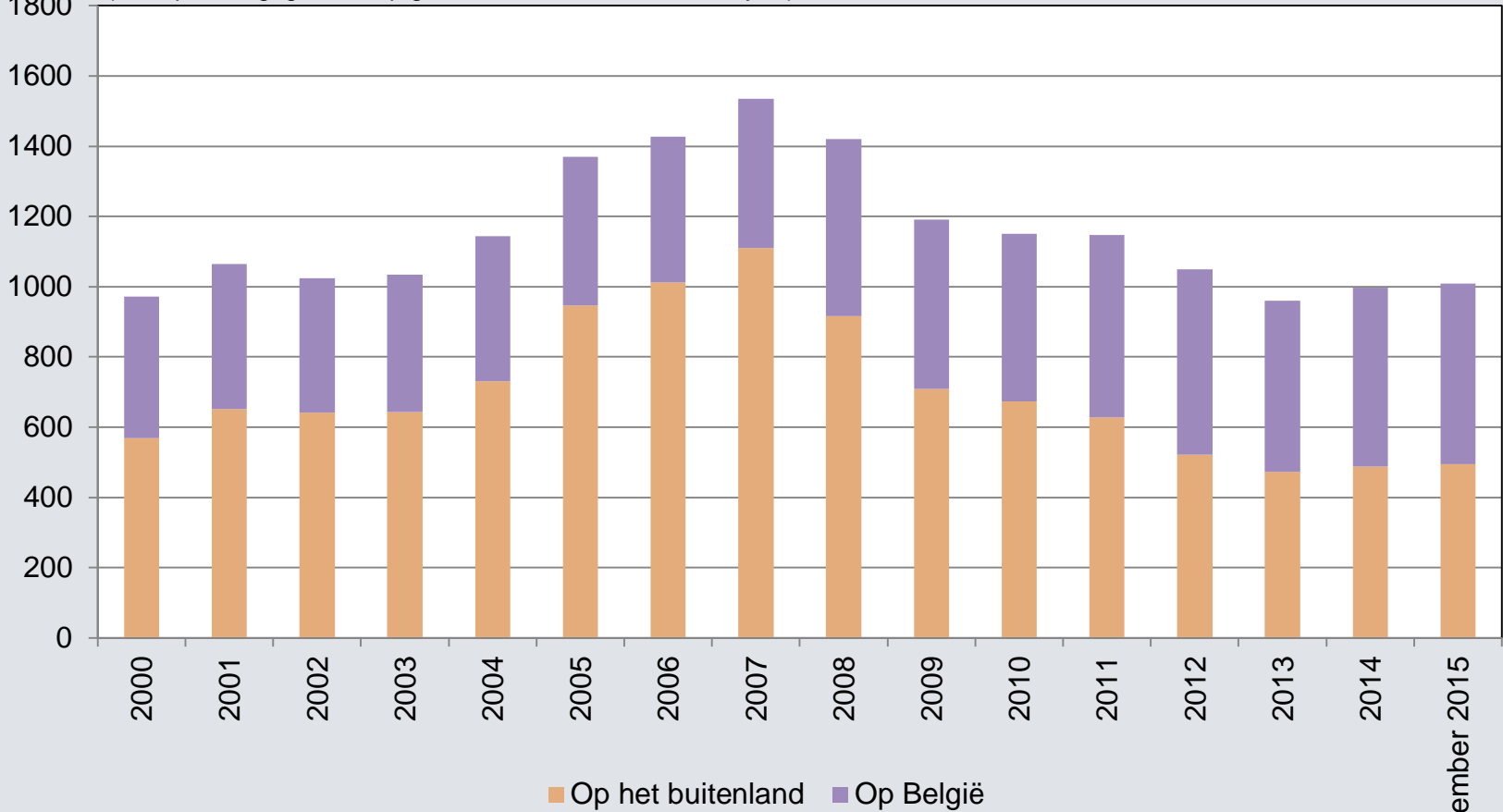
3. Het Belgisch financieel stelsel in de lagerenteomgeving

Banksector: deleveraging

Activastructuur van de Belgische kredietinstellingen

(eindeperiodegegevens, op geconsolideerde basis, in € miljard)

Bron: NBB.

Banksector: goede resultaten in 2015, maar deel van de winst niet structureel

Resultatenrekening van de Belgische kredietinstellingen

(gegevens op geconsolideerde basis, in € miljard, tenzij anders vermeld)

	2011	2012	2013	2014	Eerste negen maanden	
					2014	2015
Nettorenteresultaat	14,0	13,6	13,3	14,5	10,8	11,3
Niet-renteresultaat	4,8	4,5	7,0	6,2	5,0	5,7
Bankprovenu	18,7	18,1	20,3	20,7	15,8	16,9
Bedrijfskosten	-12,3	-13,0	-12,4	-12,7	-9,6	-10,0
Brutobedrijfsresultaat	6,4	5,0	8,0	8,0	6,2	7,0
Waardeverminderingen en voorzieningen	-5,0	-2,6	-3,0	-1,3	-0,9	-0,6
Overige componenten van de resultatenrekening	-1,0	-0,8	-1,8	-2,2	-1,6	-1,9
Nettowinst of -verlies	0,4	1,6	3,3	4,5	3,6	4,4

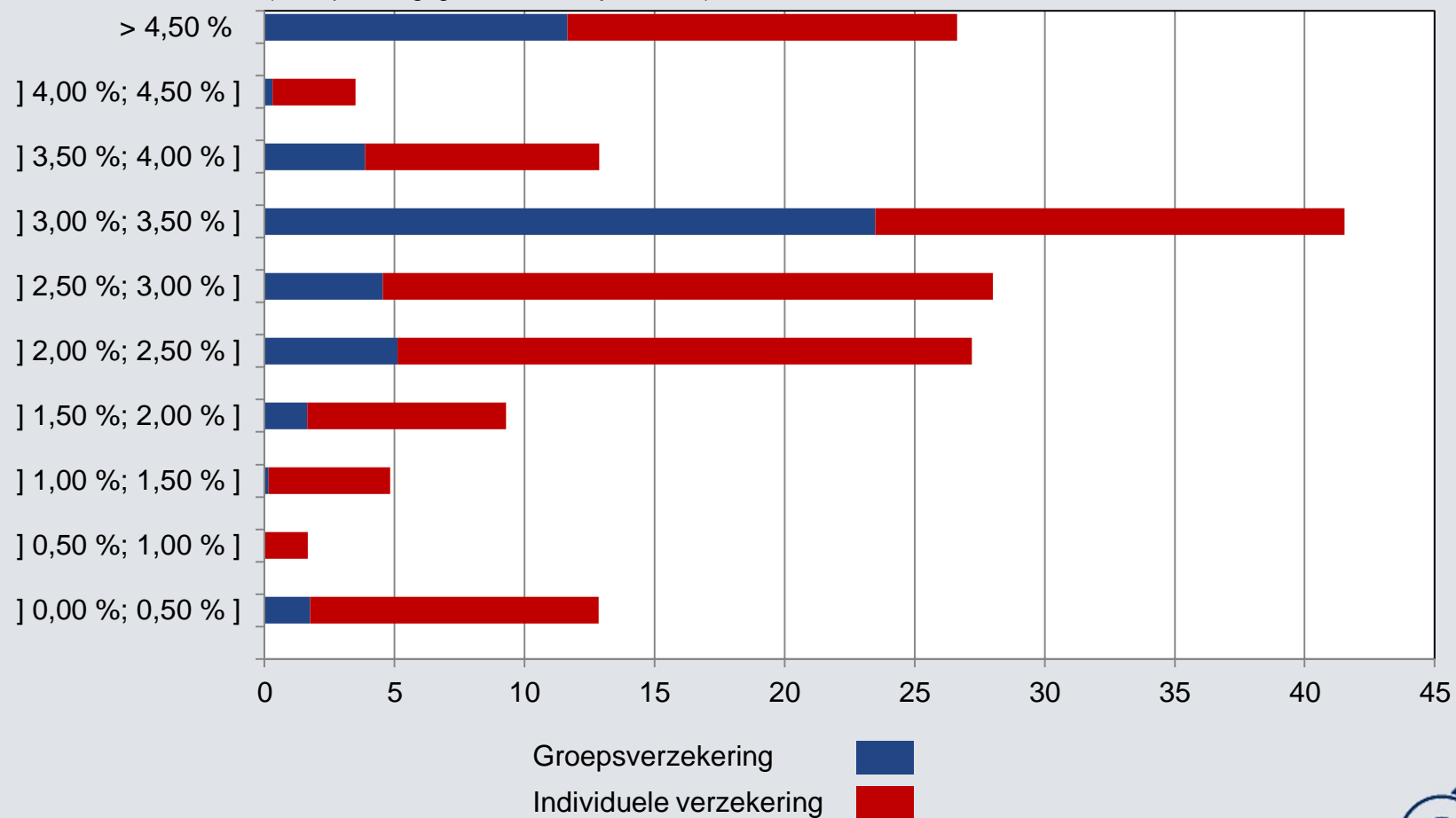
Bron: NBB.

Lage rentetarieven zijn een uitdaging voor de verzekeringssector

Verdeling van de inventariswaarde voor levensverzekeringen volgens het gewaarborgde rendement per individueel contract

(eindeperiodegegevens, in € miljard, 2014)

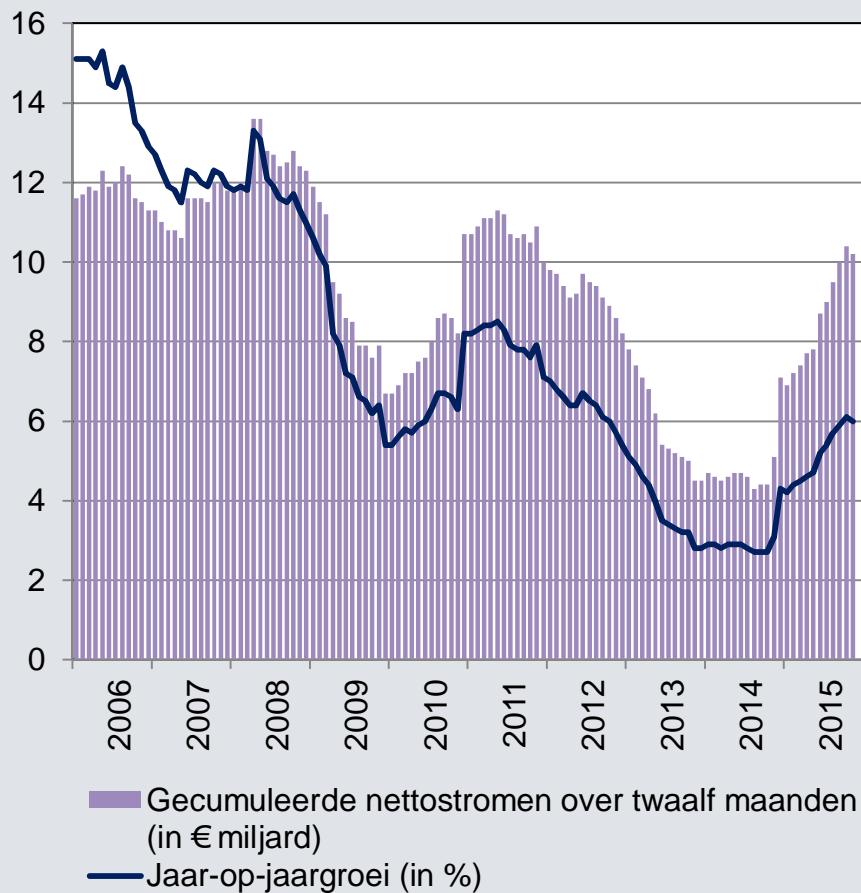

Bron: NBB.

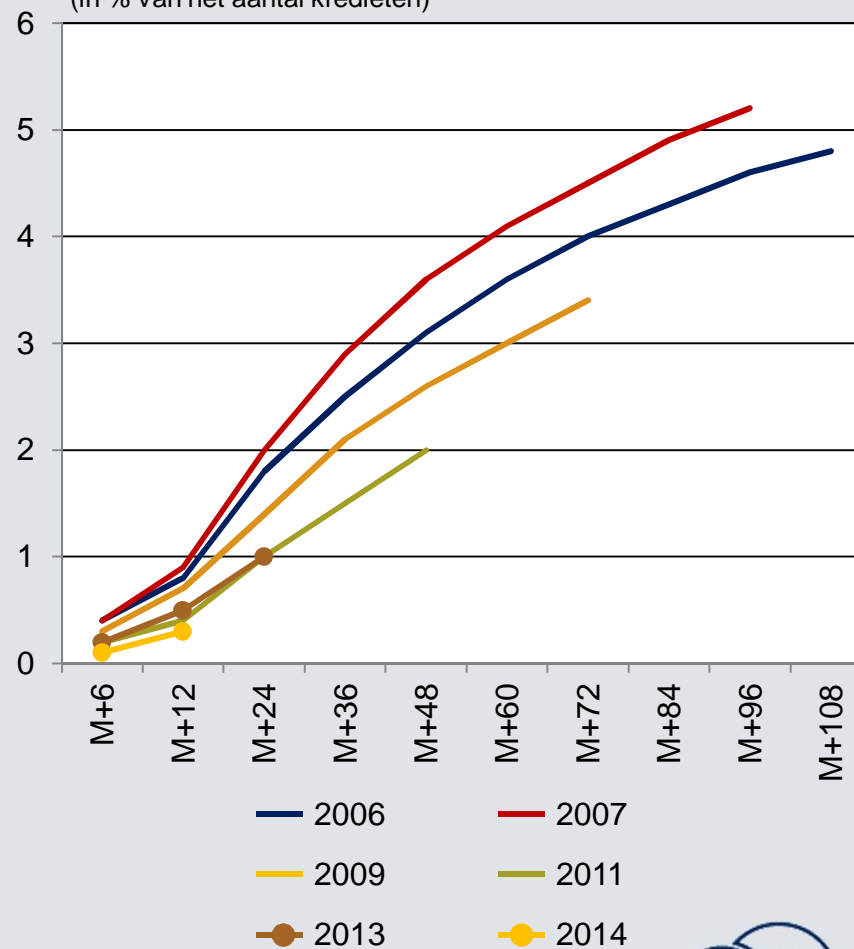

Vastgoedkredieten stijgen, wanbetalingen blijven stabiel

Verloop van de verlening van hypothecaire kredieten

Wanbetalingen op hypothecaire kredieten per jaar van toekenning (in % van het aantal kredieten)

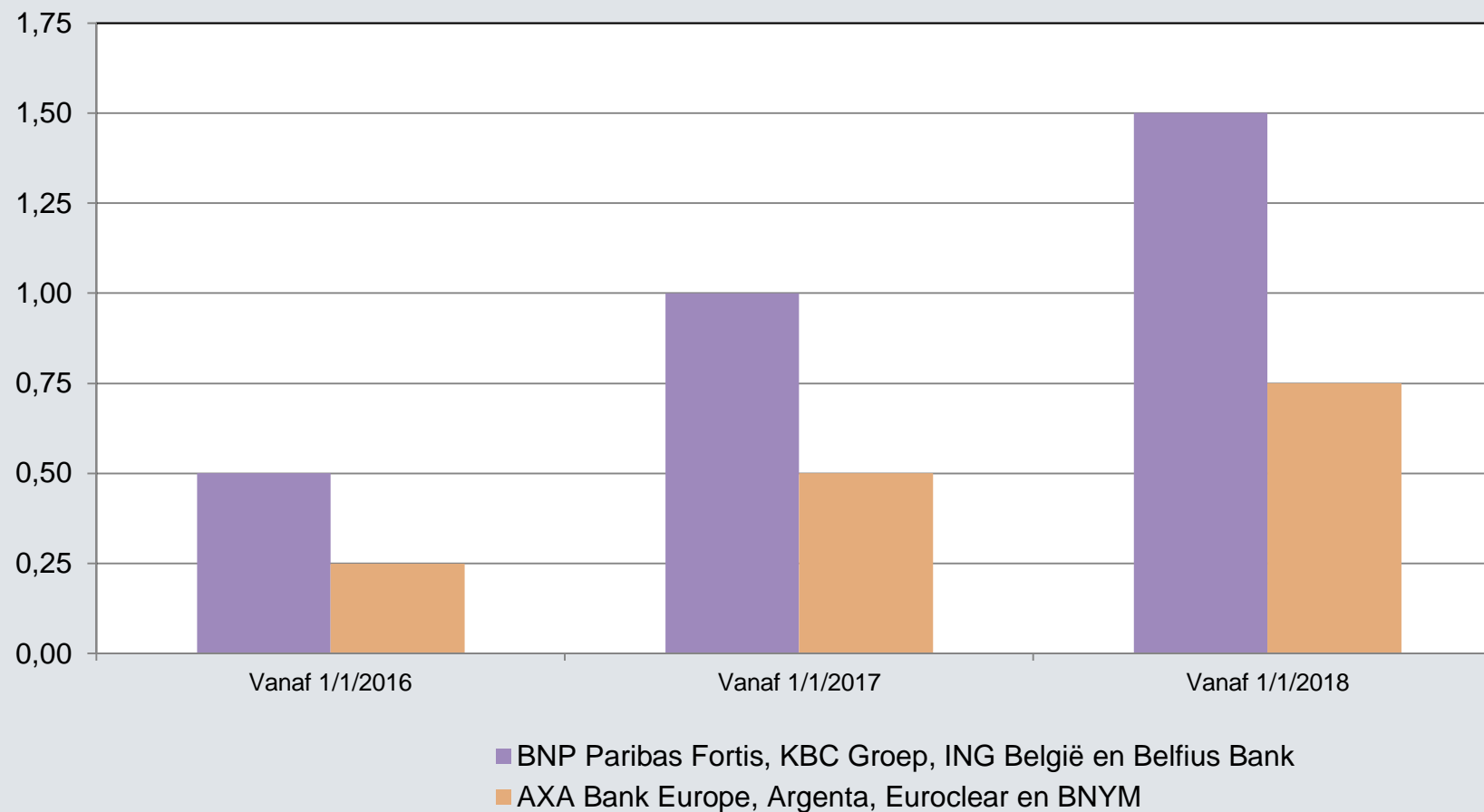

Bron: NBB.

Aanvullende kapitaalvereisten voor grote banken

(in % van de risicogewogen activa)

Bron: NBB.

Financiële sector

- ▶ Renteomgeving drukt rentabiliteit
- ▶ Aanpassing aan nieuw toezichtskader en regelgeving (verdere integratie in het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme, Solvabiliteit II) noodzakelijk
- ▶ Verhoogde aandacht voor strijd tegen witwassen en financiering van terrorisme
- ▶ Technologische ontwikkelingen (incl. cyberveiligheid) zijn grote uitdaging
- ▶ Diversifiëring begeleiden door adequate monitoring
- ▶ Financiële instellingen dienen hun bedrijfsmodellen aan te passen

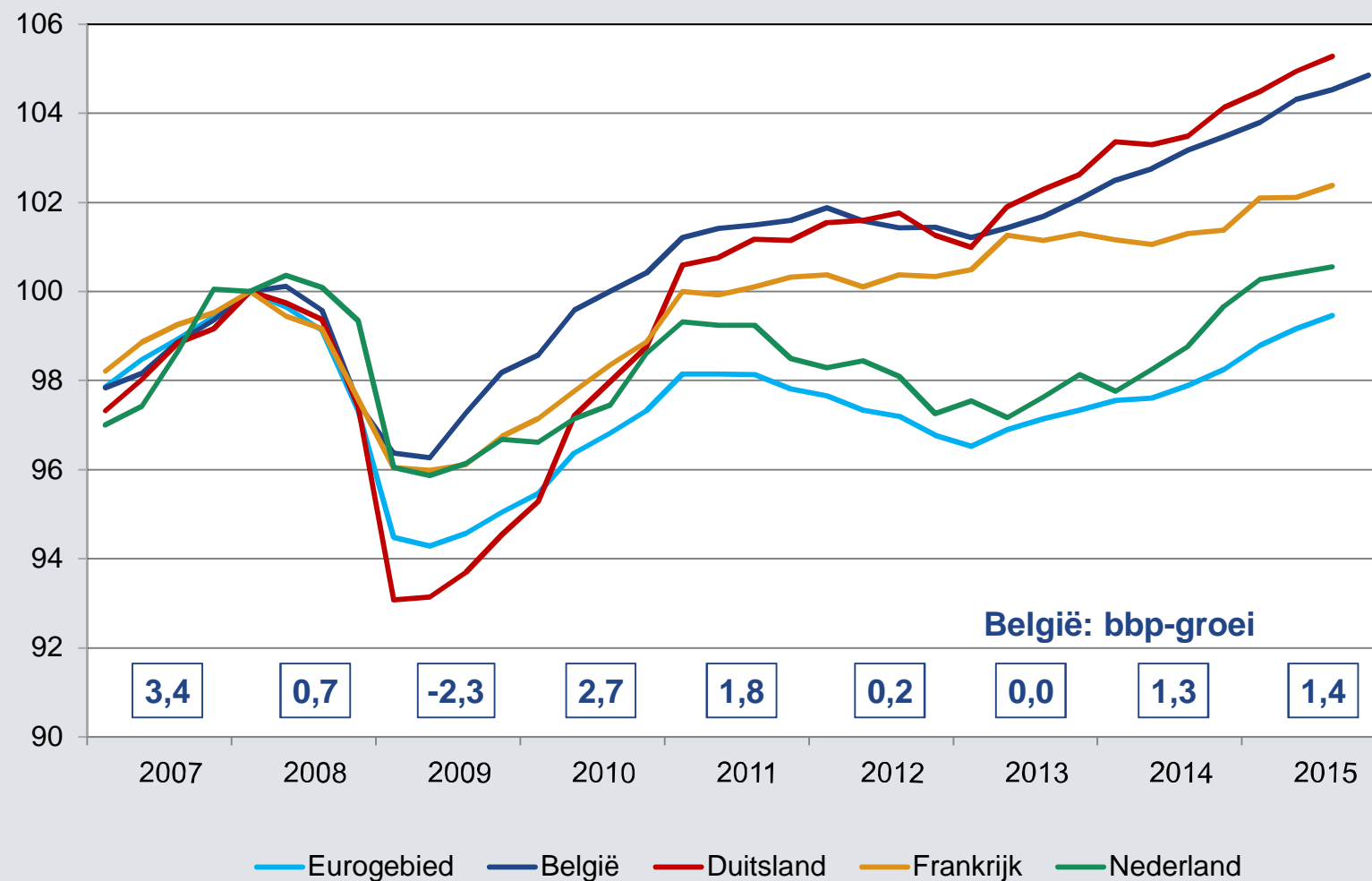
4. De Belgische economie: groeiobstakels worden uit de weg geruimd

- ▶ **De beleidsvoering had in 2015 een impact op diverse economische ontwikkelingen**
- ▶ **De Belgische economie en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën verder versterken**

Aanhoudend, maar gematigd, herstel van de bedrijvigheid in België

(bbp naar volume, indexcijfers 2008K1 = 100, voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens)

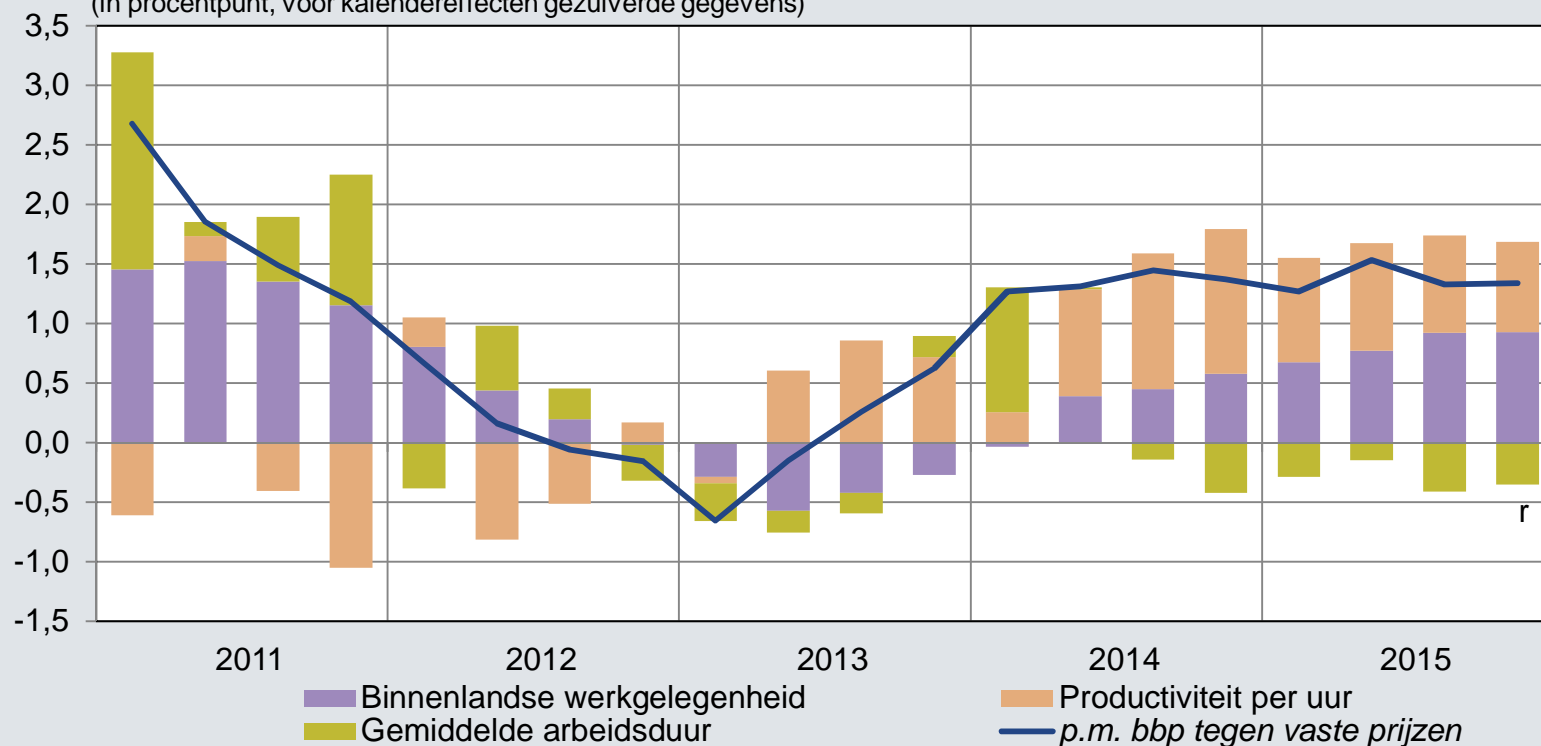
Bronnen: EC, INR, NBB.

Groei van de werkgelegenheid versnelt

Bijdragen aan de jaar-op-jaar groei van het bbp

(in procentpunt, voor kalendereffecten gezuiverde gegevens)

Werkgelegenheid: veranderingen in personen

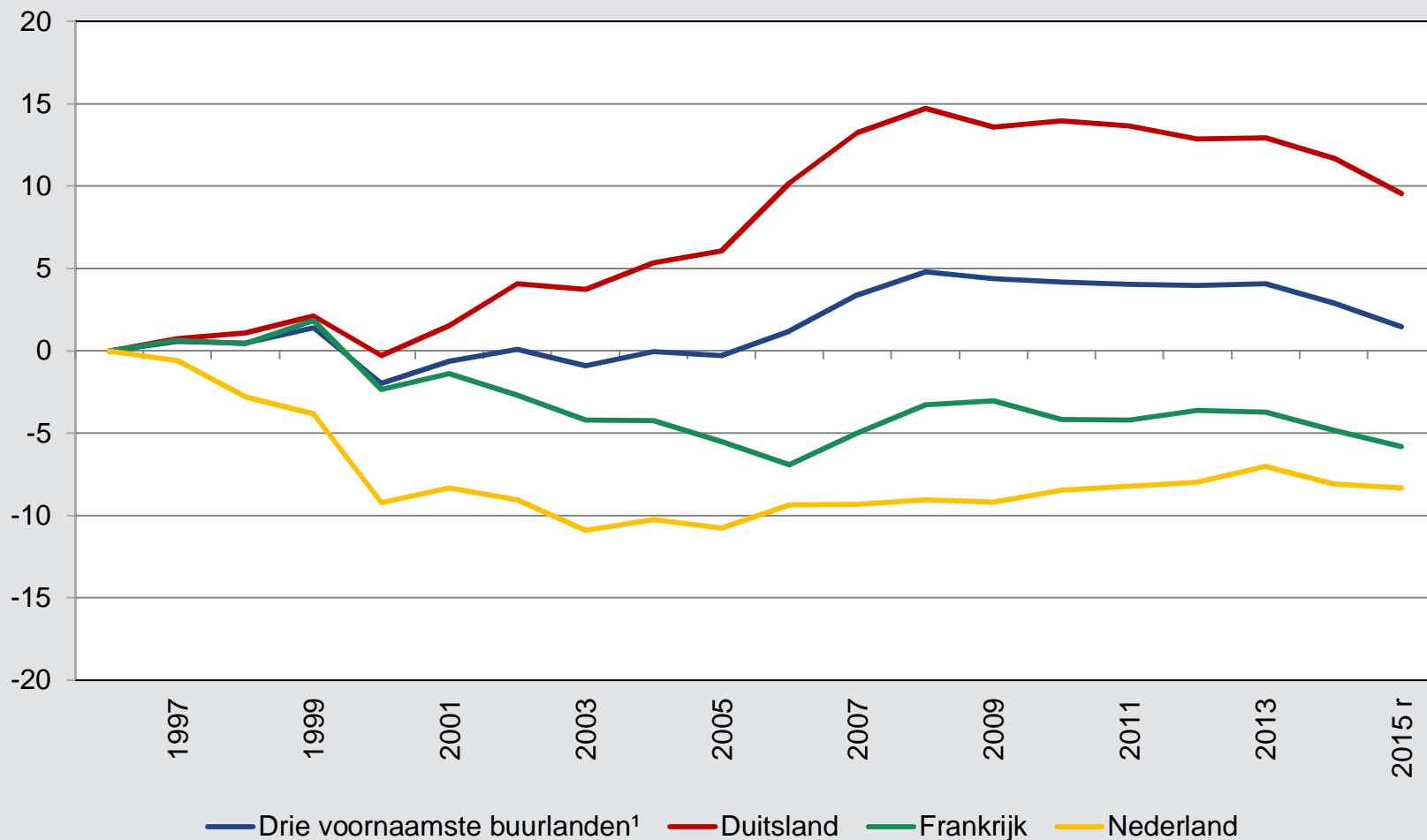
	2011	2012	2013	2014	2015
Binnenlandse werkgelegenheid	+61 300	+16 100	-17 700	+15 600	+37 500
Marktactiviteiten	+34 300	-6 800	-25 900	-300	+23 500

Bronnen: EC, INR, NBB.

Belgiës loonkostenhandicap verkleinde verder

(procentuele verschillen in termen van uurloonkosten in de private sector t.o.v. de drie voornaamste buurlanden, gecumuleerd sinds 1996)

Bron: CRB.

¹ Gewogen gemiddelde op basis van de relatieve omvang van het bbp.

Taxshift: macro-economische impact op de Belgische economie

(afwijkingen in % van een basisscenario¹; cumulatieve groeiverschillen, tenzij anders vermeld)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bbp	0,0	0,2	0,5	0,7	1,0	1,3	1,5
Nominale loonkosten per uur	0,0	-0,8	-0,8	-1,2	-1,5	-2,2	-2,5
Werkgelegenheid (in personen)	400	6 100	16 300	26 700	38 600	52 500	64 500
Primair begrotingssaldo (in % bbp)	-0,1	-0,4	-0,1	-0,3	-0,6	-0,4	-0,3

Bron: NBB, "Macro-economische impact op de Belgische economie van het door de Regering uitgewerkte taxshiftscenario", december 2015.

¹ In het kader van de simulatieoefening van de taxshift worden tegen 2020 nieuwe maatregelen inzake de koopkracht en het concurrentievermogen genomen ten belope van € 11,4 miljard, en financieringsmaatregelen ten belope van € 4,8 miljard.

Nieuwe toename van het inflatieverschil tussen België en de buurlanden

Inflatie

(veranderingspercentages t.o.v. de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

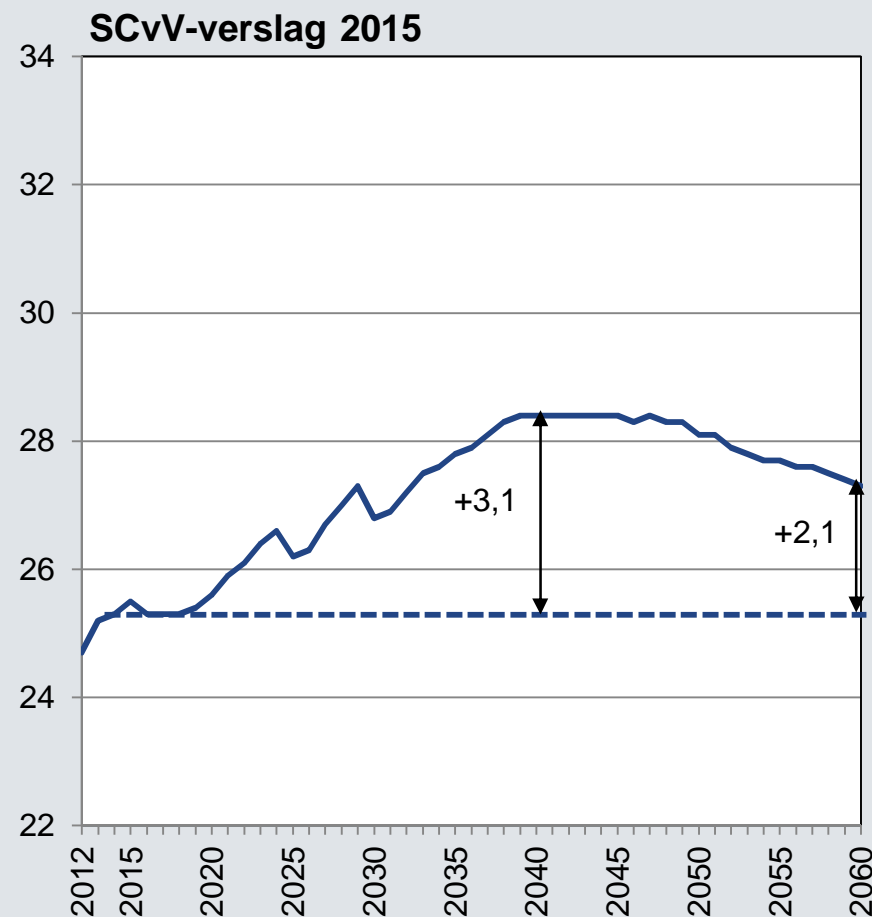
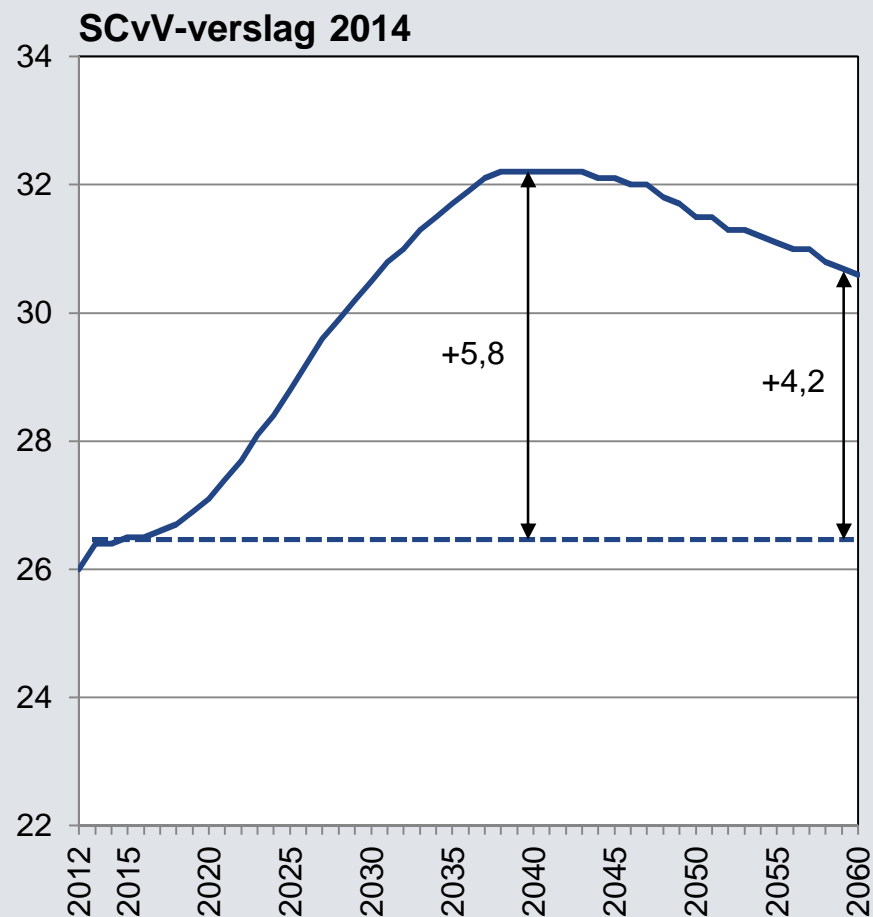

Bronnen: ADS, Eurostat.

De pensioenhervorming leidt tot een minder sterke toename van de sociale uitkeringen en een sterkere economische groei

(verloop van de sociale uitkeringen, in % bbp)

Tegen 2060 verhoogt de pensioenhervorming het aantal werkenden met 5,6 %

Bron: Studiecommissie voor de vergrijzing.

Arbeidsmarkt: bepaalde groepen vergen specifieke aandacht

Werkgelegenheidsgraad van de kansengroepen en doelstelling voor 2020 tegenover het Europese gemiddelde

(in % van de overeenstemmende bevolking van 20 tot 64 jaar, tenzij anders vermeld)

	België			EU27	
	2015 ¹	<i>p.m. Verandering sinds 2000²</i>	Doelstelling voor 2020	2015 ¹	<i>p.m. Verandering sinds 2000²</i>
Totaal	67,2	1,2	73,2	69,9	3,4
Vrouwen	62,9	6,9	69,1	64,2	6,9
Jonger dan 30 jaar	57,8	-8,6		61,3	-2,3
55 jaar en ouder	43,8	17,6	50,0	53,2	16,3
Laaggeschoolden	45,6	-5,2		52,5	-2,5
Verskil tussen Belgische staatsburgers en niet-EU-staatsburgers ³	23,1	<i>n.b.</i>	16,5	14,0	<i>n.b.</i>

Bron: EC.

¹ Gemiddelde van de eerste drie kwartalen.

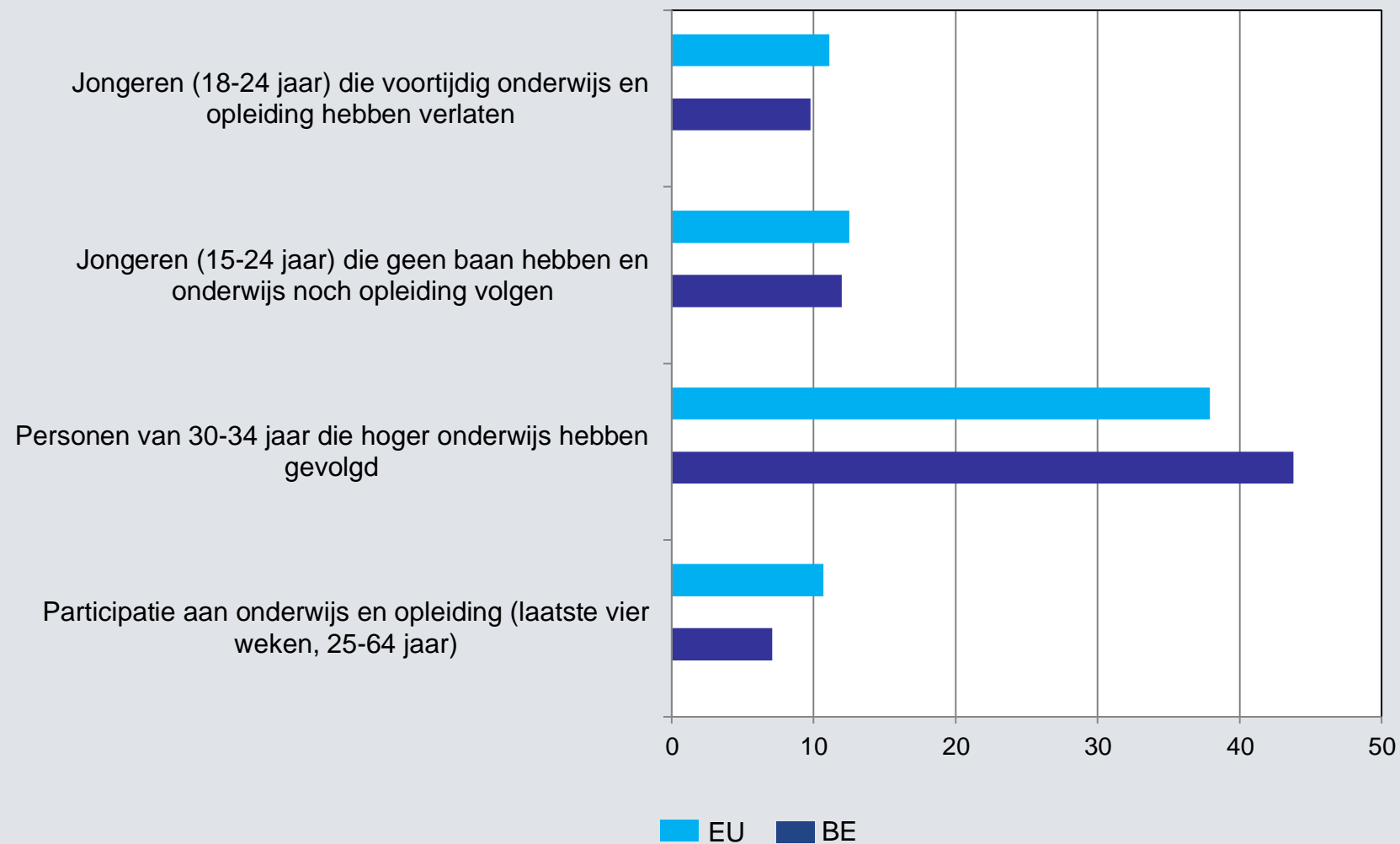
² In procentpunt.

³ De werkgelegenheidsgraad van de niet-Europese staatsburgers bedraagt in België 45,5 %, tegen 56,5 % gemiddeld in de EU.

Indicatoren inzake onderwijs en opleiding

(in % van de overeenstemmende bevolking, 2014)

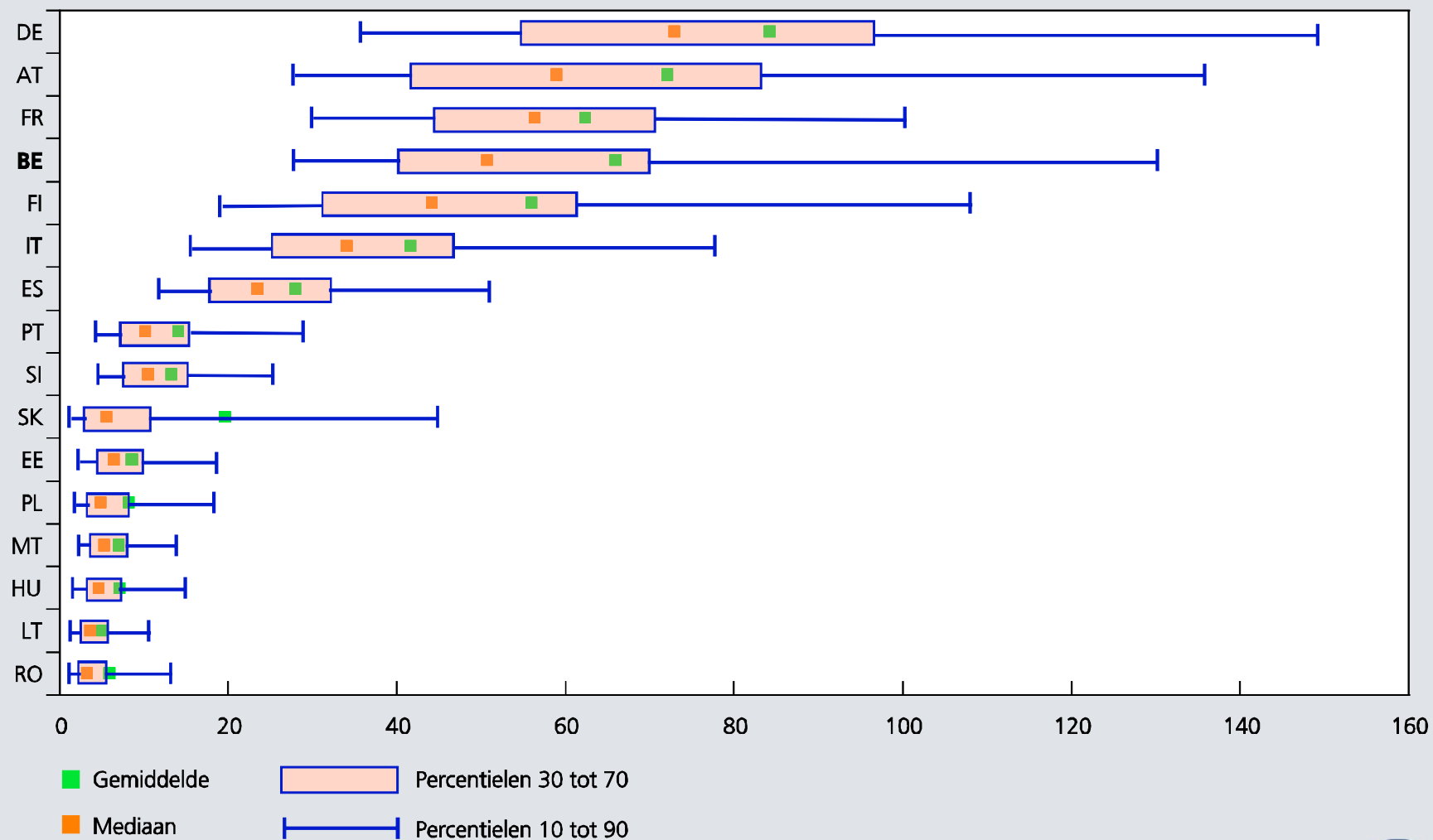

Bron: EC.

Belgische ondernemingen behoren tot de meest efficiënte van Europa

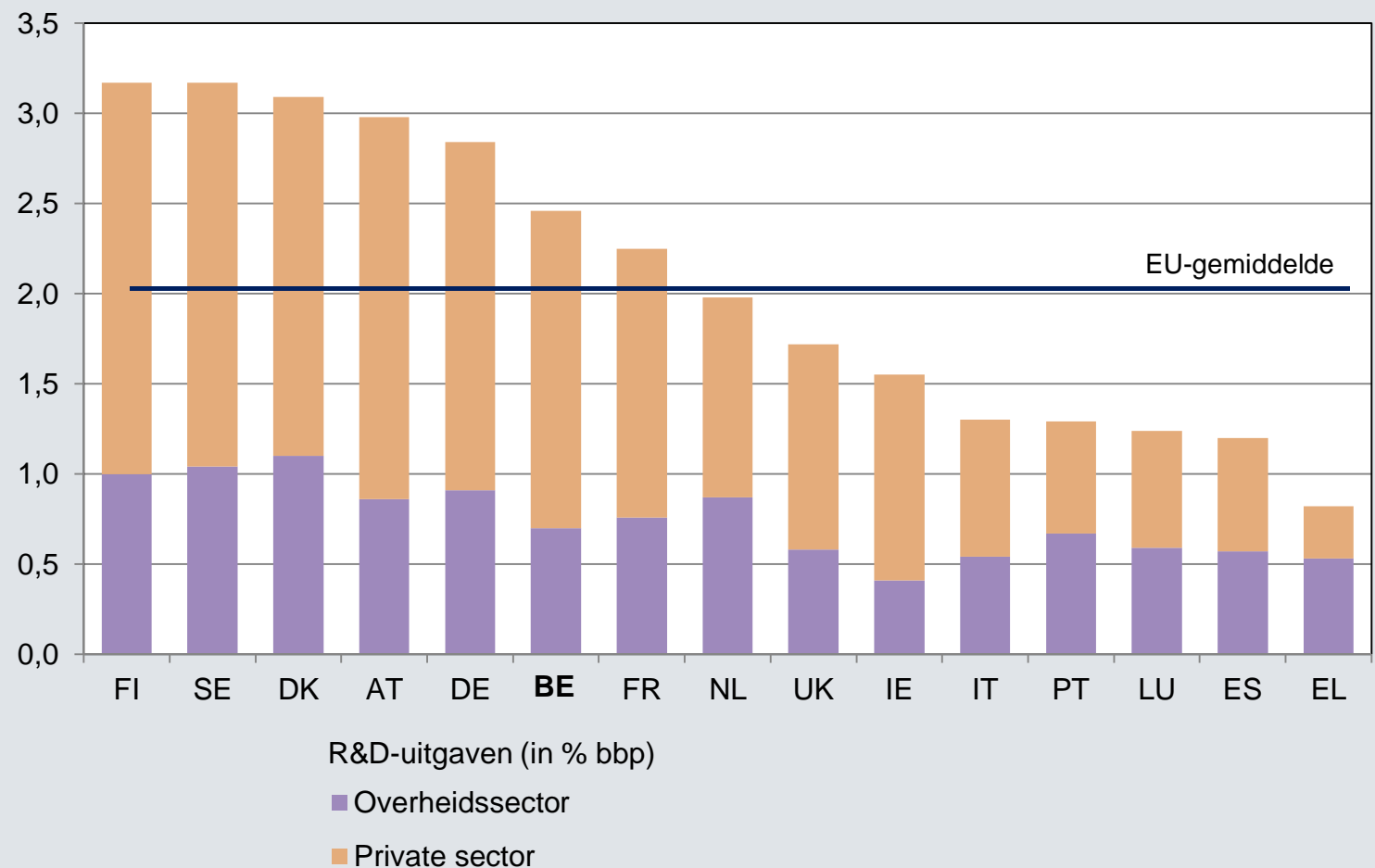
(zichtbare arbeidsproductiviteit, in € duizend)

Bron: CompNet.

Investerings in R&D liggen boven het Europese gemiddelde (2014)

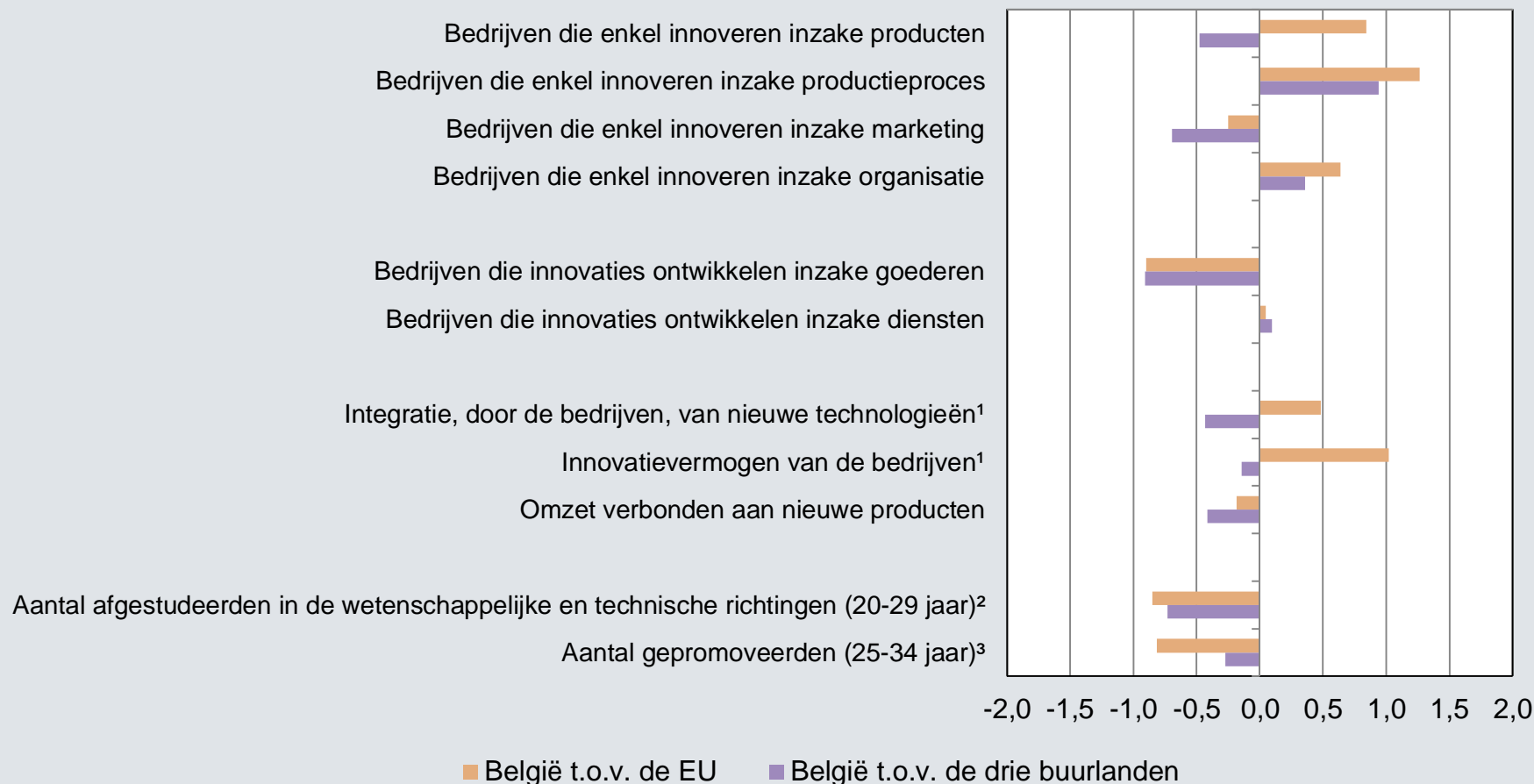

Bron: Eurostat.

Innovatie in België: verbetering van de productieprocessen eerder dan ontwikkeling van nieuwe producten

(genormaliseerde standaardafwijkingen tussen België en de referentiegroep; 2012, tenzij anders vermeld)

Bronnen: Eurostat (CIS) en World Economic Forum (WEF).

¹ Resultaten voor 2015.

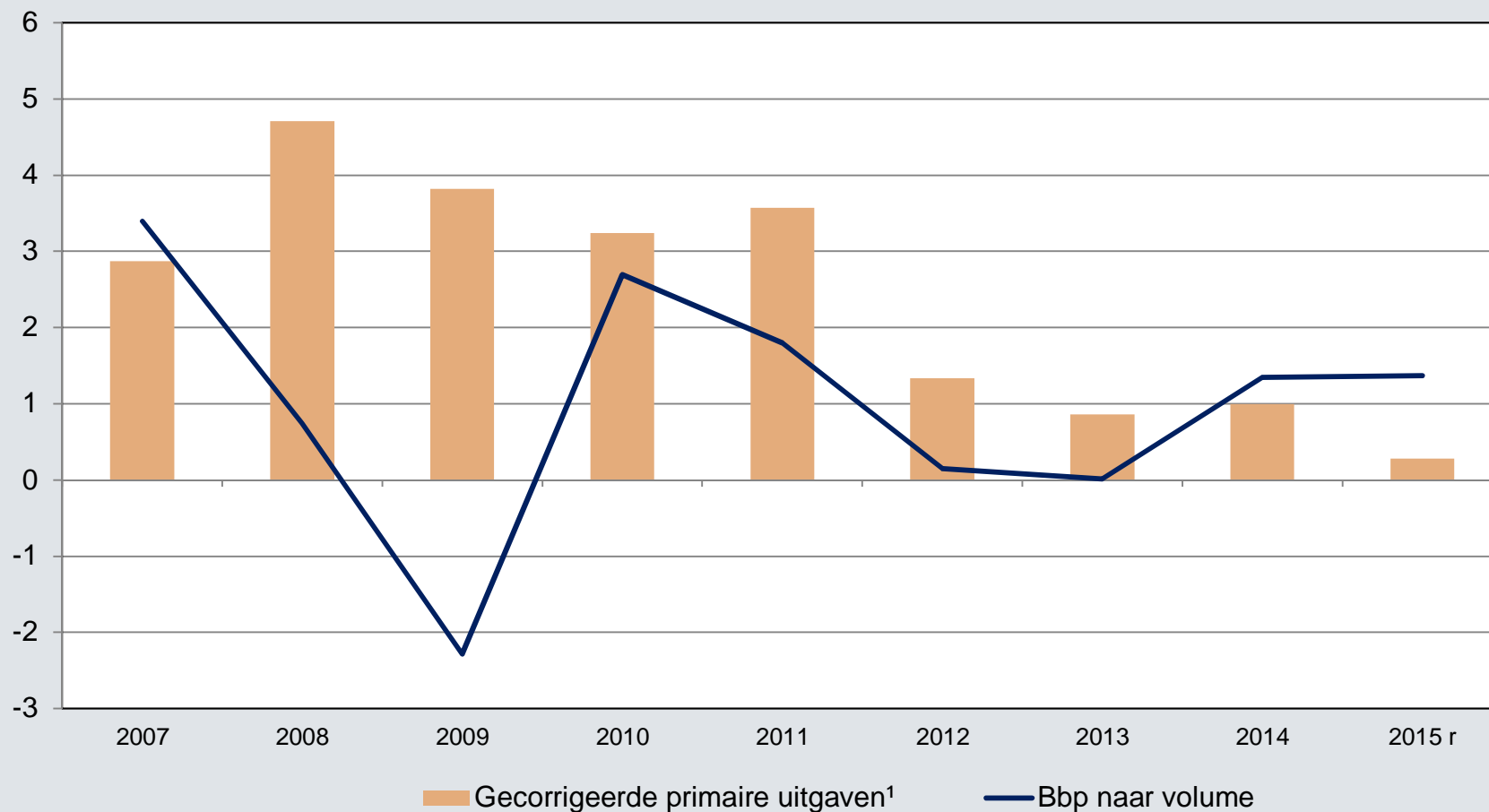
² Gemiddelden 2011-2012.

³ Resultaten voor 2011.

Overheidsfinanciën: de primaire uitgaven nemen minder snel toe dan de economische groei

(veranderingspercentages naar volume t.o.v. het voorgaande jaar)

Bronnen: INR, NBB.

¹ Primaire uitgaven gedeleerd aan de hand van de bbp-deflator en gecorrigeerd voor de invloed van conjuncturele, niet-recurrente en budgettair neutrale factoren, alsook voor het indexeringseffect.

Financieringssaldo van de gezamenlijke overheid verbeterde enkel dankzij de rentelasten

(in % bbp)

	2000	2007	2012	2013	2014	2015r
Ontvangsten	49,0	48,3	51,6	52,7	52,0	51,2
Primaire uitgaven	42,4	44,3	52,2	52,3	52,0	51,2
Rentelasten	6,7	4,0	3,6	3,3	3,1	2,8
Primair saldo	6,6	4,0	-0,6	0,4	0,0	0,0
Financieringssaldo	-0,1	0,1	-4,1	-2,9	-3,1	-2,8
<i>p.m. Structureel financieringssaldo¹</i>	<i>n.b.</i>	<i>n.b.</i>	<i>-3,4</i>	<i>-2,7</i>	<i>-2,8</i>	<i>-2,5</i>

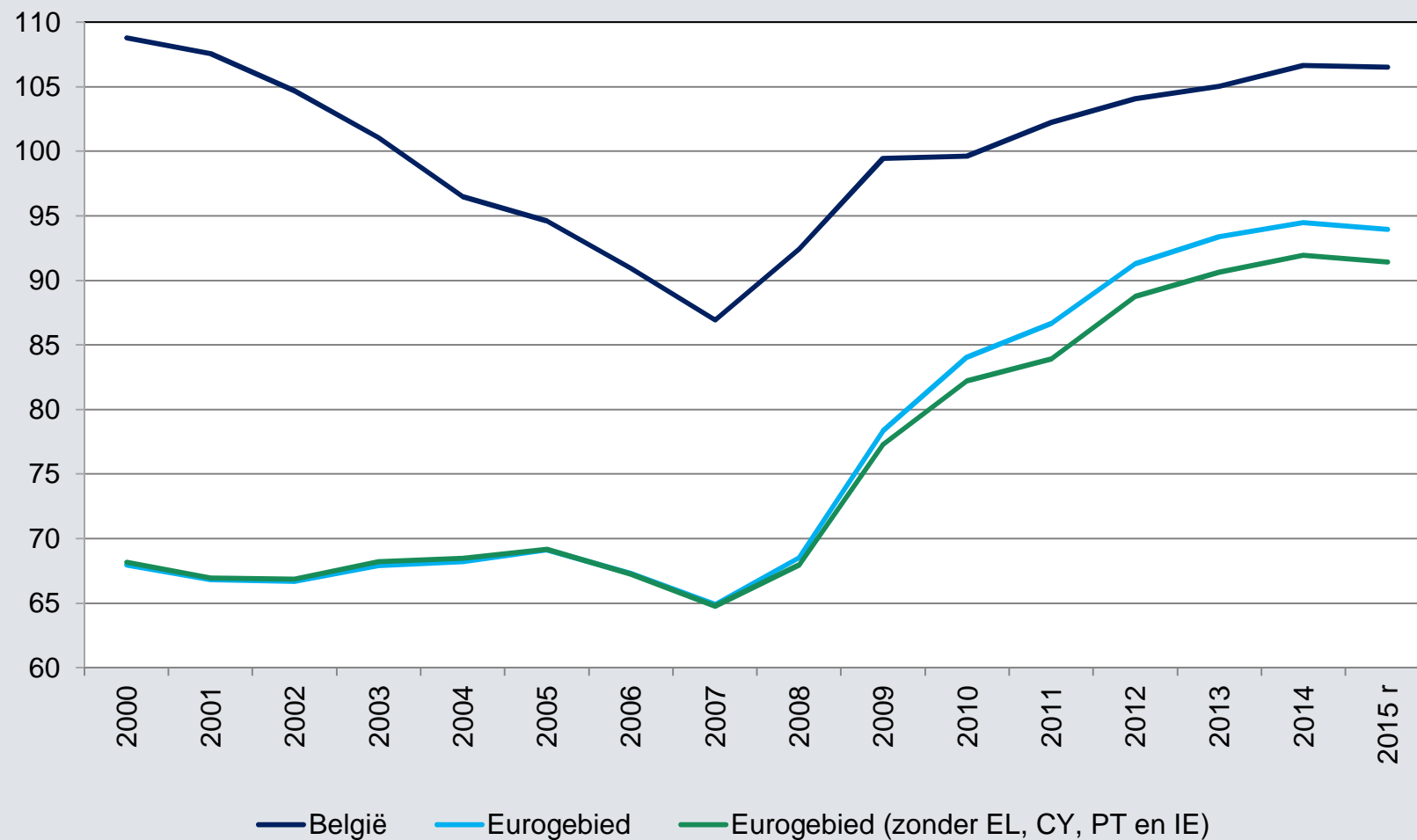
Bronnen: EC, INR, NBB.

¹ Volgens de ramingen gepubliceerd door de EC op 5 februari 2016, na de afsluiting van het Jaarverslag, komt het structureel saldo uit op -3,4 % bbp in 2012, -2,8 % in 2013, -2,9 % in 2014 en -2,7 % in 2015.

De schuldgraad daalt in België en in het eurogebied, maar hij blijft te hoog

(geconsolideerde brutoschuld van de overheid, in % bbp)

Bronnen: EC, INR, NBB.

Belgische economie

- ▶ Concurrenrende productmarkten en adequate loonvorming bevorderen
- ▶ Pensioenhervorming begeleiden en arbeidsaanbod versterken door betere integratie van kansengroepen (laaggeschoolden, migranten van buiten EU, ...) in arbeidsmarkt en paradigmashift van selectie naar talent
- ▶ Ondernemerschap en innovatie ondersteunen
- ▶ Begrotingsconsolidatie voortzetten ten behoeve van structureel evenwicht in 2018, nodig om marges te creëren (vergrijzing) en negatieve schokken te kunnen opvangen

Besluit

‘Arbeidsmarkthervorming, loopbaanverlenging, herstel van het concurrentievermogen, verlaging van de lasten op arbeid en het veiligstellen van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën zijn de speerpunten van het hervormingsbeleid. Bovenop de gunstige invloed die uitgaat van het conjunctuurherstel, beginnen ook de hervormingen vruchten af te werpen, niet het minst inzake de verbetering van het concurrentievermogen, de creatie van banen in de private sector en de beheersing van de overheidsuitgaven. Het is van belang hervormingsinspanningen te blijven leveren om het economisch draagvlak en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te versterken en om op een evenwichtige en vooruitziende wijze te beantwoorden aan de sociaal-economische uitdagingen. Er is nood aan een meerpolige strategie.’

Jaarverslag 2015

23 februari 2016
Antwerpen

Jan Smets
Gouverneur

